

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Lausuntopyyntönnö 16.2.2026 Dnro LVV-U/23590/2026.

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Endomines Oy:n Eteläisen kultalinjan kaivosalanke (Ilomantsi)

Lupa- ja valvontavirasto pyytää Pohjois-Karjalan maakuntaliiton lausuntoa Endomines Oy:n Eteläisen kultalinjan kaivosalankeeseen YVA-ohjelmasta Ilomantsista. YVA-menettelyssä tarkastellaan kuutta vaihtoehtoa, jotka eroavat toisistaan rikastamon ja rikastushiekka-alueen sijoittumisessa.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu seuraavaa:

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto korostaa, että Endomines Oy:n kaivosalanke tukee uuden Pohjois-Karjalan maakuntaohjelman POKAT 2029 kestävän mineraalitalouden tavoitteita. Maakuntaohjelman kivi- ja kaivannaisalan kehittämistavoitteina on muun muassa mainittu seuraavat:

- Tuetaan vastuullisia kaivostoiminnan teollisia investointeja ja uusien kaivosten avaamista
 - Lisätään jalostusarvoa ja materiaalikiertoa mineraalitalouden arvoketjuissa
- Endomines Oy:n Eteläisen kultalinjan kaivosalanke on maakunnalle erittäin merkittävä alanke, jonka vastuullista kehittämistä halutaan tukea. Maakuntaliitto tuo esille, että esimerkiksi merkittävään kansalliseenkin kysymykseen eli rikastushiekan hyödyntämiseen on maakunnassa erityistä osaamista Outokummussa ja sitä kannattaa ainakin selvittää myös ko. kaivosalankeessa.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on tutustunut arviointiohjelmään ja siinä esitettyyn varsin monipuoliseen luonnon- ja toimintaympäristön sekä vaikutusten arvioinnin kuvaukseen. YVA-ohjelmassa on tunnistettu monipuolisesti keskeisiä kaivostoiminnan vaikutuksia ja myös yhteisvaikutuksia muihin maankäytön suunnitelmiin. Eteläisen kultalinjan alanke on vaikutuksiltaan joka tapauksessa erittäin merkittävä jo suunnitellun suuren pinta-alansa ja 132 miljoonan tonnin louhinnan myötä.

Maakuntaliitto toteaa, että esiteltyjä kuutta vaihtoehtoa arvioitaessa on pyrittävä vaihtoehtoon, jossa negatiiviset vaikutukset olisivat mahdollisimman vähäiset. Nyt YVA-arviointiohjelma vasta kuvailee ympäristöä ja tarkasteltavia vaikutuksia, mutta jatkotarkastelussa YVA-vaihtoehtojen hyvät ja huonot vaikutukset tulee esittää mahdollisimman selkeänä kokonaisuutena.

Eryityisesti vesienhallinnan toteutusta on tarkasteltava huolellisesti ja nostettava esille myös poikkeusolojen tuomat riskit, joita mm. ilmaston muuttuminen jatkossa lisää. Esimerkkinä vesiensuojelusta mainittakoon YVA-ohjelmassa (kuva 15-1) esitetyt luokitellut pohjavesialueet, joita ei Eteläisen kultalinjan alankealueella ole. Alankealuetta

kuitenkin halkoo Särkkjärven kohdalla harju, joka kytkee käytännössä Onkilampien ja Lietelammen luokitellut pohjavesialueet toisiinsa.

Maakuntaliitto kiinnittää huomiota maakuntakaavassakin esitettyjen, vähintään maakunnallisesti arvokkaiden retkeilyreittien tulevaisuuteen. YVA-ohjelmassa todetaan, että Susitaipaleen pitkä vaellusreitti tulee säilymään, mutta suunniteltu kaivostoiminta katkaisee Kulkijan polun. Se tarkoittaisi Pogostan kierroksena tunnetun reittikokonaisuuden menetystä. Kulkijan polku yhdistää Taitajan Taival -reitit Susitaipaleeseen, jolloin valittavissa on retkeilijöiden suosima mahdollisuus rengasreittiin. Eteläisen kultalinjan toimintojen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa olisi hyvä säilyttää hyvät retkeilymahdollisuudet, jotka profiloivat llomantsia jo valtakunnallisestikin.

Kaivostoiminnan matkailuvaikutuksiin liittyy myös huomio, miten hanke vaikuttaa llomantsin Sotatie -reittiin. Kyseessä on Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, liiteosiossa 1 esitetty matkailutie, joka perehdyttää llomantsin sotahistoriaan joko omatoimisesti tai opastettuna. Tietomme mukaan kesälle 2026 on jo varattu useita loppuunmyytyjä opastettuja bussikiertueita ja reitin suosio on jatkuvassa kasvussa.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja

Lisätietoja:
Jukka Nykänen, ympäristöasiantuntija
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi
puh. 0504120717

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Voitte tarkastaa allekirjoituksen oikeellisuuden kirjaamosta.